

ใบรับรองปัญหาพิเศษปริญญาตรี
หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม

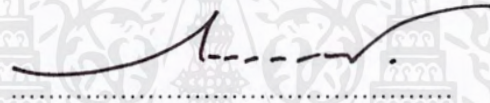
เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนคลองโคกนาค ตำบลคลองโคกนาค อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม

People participation for Ecotourism Management : A case of Klongkone Community, Klongkone Sub-district, Samutsongkhram Province.

โดย นางสาวดาเรศ เผือกหอม
นางสาวเบญจวรรณ แขวงแดง

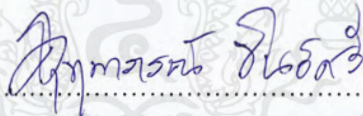
ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนก เลิศพานิช)

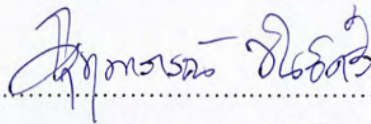
หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม รับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชมาภรณ์ ชันธิศรี)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม

วันที่ ๒๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชมาภรณ์ ชันธิศรี)

ประธานสาขาวิชาพัฒนากฎเกษตรและการจัดการทรัพยากร

วันที่ ๒๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาพิเศษปริญญาตรี

เรื่อง

การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา
ชุมชนคลองโคน ตำบลคลองโคน อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม

People participation for Ecotourism Management : A case of Klongkone
Community, Klongkone Sub-district, Samutsongkhram Province.

โดย

นางสาวดาเรศ เผือกหอม
นางสาวเบญจวรรณ แฉวงแดง

เสนอ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม)
ปีการศึกษา 2553

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนคลองโคก ตำบลคลองโคก อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม People participation for Ecotourism Management : A case of Klongkone Community, Klongkone Sub-district, Samutsongkhrum Province.
โดย	นางสาวดาเรศ เผือกหอม นางสาวเบญจวรรณ แหวงแดง
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (การจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม)
สาขาวิชา	พัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร
หลักสูตร	การจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม
คณะ	เทคโนโลยีการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนก เลิศพานิช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคลองโคก ตำบลคลองโคก อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม โดยเป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนคลองโคก และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนคลองโคก ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนคลองโคก

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ประชาชนในชุมชนคลองโคก จำนวน 123 คน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนคลองโคก จำนวน 113 คน รวมทั้งสิ้น 236 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนคลองโคก มีดังนี้ คือ การมีส่วนร่วมในการต้อนรับอยู่ในระดับปานกลาง (3.48) การมีส่วนร่วมในการบรรยายอยู่ในระดับปานกลาง (3.24) การมีส่วนร่วมในด้านที่พักอยู่ในระดับปานกลาง (3.28) การมีส่วนร่วมในด้านอาหารอยู่ในระดับปานกลาง (3.40) การมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนอยู่ในระดับมาก (3.83) และการมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลนอยู่ในระดับมาก (3.92) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมทุกด้านจึงอยู่ในระดับมาก (3.53) ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ในด้านสภาพแวดล้อม นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (4.20) ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าประชาชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (4.05) ในด้านการบริการต่างๆภายในชุมชน นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ใน ระดับมาก (4.38) ในด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (4.39) และในด้านบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (4.39) เมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนคลองโคกพบว่าอยู่ในระดับมาก (4.28)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น เนื่องมาจากความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างสูงของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนก เลิศพานิช ที่กรุณาให้แนวคิด คำปรึกษา และคำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงรายายฉบับนี้ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้ลุล่วงด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณประชาชนและนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่ชุมชนคลองโคกนุททุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม ให้คำแนะนำตลอดจนให้การช่วยเหลือ ตั้งแต่เริ่มจนเสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวของข้าพเจ้าที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุกๆเรื่อง ทำให้ข้าพเจ้าสามารถทำปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นางสาวดาเรศ ฝือกหอม

นางสาวเบญจวรรณ แวงแดง

มีนาคม 2554

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	I
สารบัญตาราง	III
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	3
นิยามศัพท์	4
ตรวจเอกสาร	5
แนวความคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม	5
แนวความคิดทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	9
ข้อมูลของชุมชนคลองโคน	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
วิธีการศึกษา	17
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
การสุ่มตัวอย่าง	18
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	18
การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล	20
ผลการศึกษา	21
ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม	40
วิจารณ์ผลการศึกษา	40
สรุปและข้อเสนอแนะ	46
สรุปผลการศึกษา	46
ข้อเสนอแนะ	49
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป	50
เอกสารอ้างอิง	52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก	55
แผนที่จังหวัดสมุทรสงคราม (ชุมชนคลองโคน)	56
แบบสอบถาม ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ชุมชนคลองโคน	57
แบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ชุมชนคลองโคน	63
ภาพแสดงการดำเนินการศึกษา	69
กลุ่มตัวอย่างประชาชน	69
กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	70

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงข้อมูลทั่วไปของประชาชน	22
2. แสดงการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	26
3. แสดงข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	32
4. แสดงการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	36

คำนำ

ในยุคปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถทำรายได้เป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก ซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญจนเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยหลายๆประเทศที่ประสบความสำเร็จในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และเป็นการกระจายรายได้ที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการสร้างอาชีพให้กับประชาชน ตลอดจนเกิดการพัฒนาศาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆอย่างมาก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในธุรกิจสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้องอีกด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547)

แม้สถานการณ์ของประเทศไทยจะประสบกับภาวะวิกฤตต่างๆ ทั้งความไม่มั่นคงทางการเมือง ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว และระดับราคาน้ำมันที่สูงขึ้น แต่การท่องเที่ยวภายในประเทศไทยยังคงมีความเจริญเติบโตมากขึ้น โดยสามารถดูได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ต่อปีที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการเจริญเติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ก็อาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย เนื่องมาจากการขาดการวางแผน การควบคุม และการจัดการที่ดีเพื่อพัฒนารูปแบบของการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน รัฐบาลจึงพยายามผลักดันและเร่งวางแผนที่จะพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งได้กำหนดกรอบการพัฒนาซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้นๆ ซึ่งรวมถึงชุมชนคลองโคนที่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว การพัฒนา การแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหา เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย วางแผน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผน โดยใช้วิถีชีวิตของคนในชุมชนมาเป็นกิจกรรมในการท่องเที่ยว เช่น การปลูกป่าชายเลน การล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน การแสดงวิถีการทำประมงพื้นบ้าน การชมวิถีชีวิตชาวบ้าน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นอาชีพและการดำรงชีวิตของคนในชุมชน และทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ชุมชนคลองโคนจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ดี และเหมาะแก่การท่องเที่ยวและทำการศึกษาวิจัยของสถาบันการศึกษาต่างๆ (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2551)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ให้ความสนใจในการทำวิจัยด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในชุมชนคลองโคก โดยคาดว่าผลจากการศึกษาที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในชุมชน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น รวมถึงการริเริ่มกระบวนการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเป็นมาตรการในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนคลองโคกและพื้นที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีความยั่งยืนสืบไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนคลองโคกน ที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนคลองโคกน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามศัพท์

ชุมชนคลองโคก หมายถึง อาณาบริเวณแห่งหนึ่งที่มีคนจำนวนหนึ่งอาศัยอยู่รวมกันเป็นเวลายาวนาน มีความผูกพันต่อสถานที่นั้น ใช้สาธารณสถานและสถาบันต่างๆร่วมกัน สามารถจะร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมอันใดอันหนึ่งได้สำเร็จ หรือกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง ตั้งภูมิลำเนาอยู่ในอาณาเขตทางภูมิศาสตร์ที่ค่อนข้างแน่นอนและติดต่อกัน มีส่วนสำคัญของชีวิตที่ทุกอย่างไปอย่างเดียวกัน โดยมองเห็นได้จากกิจกรรมารยาท ขนบธรรมเนียม ประเพณีและการพูดจา นอกจากนี้ชุมชนคลองโคกยังมีการรวมกลุ่มกันในการจัดตั้งศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลน ชุมชนคลองโคก และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การคิดรูปแบบ การวางแผนกิจกรรม การลงมือปฏิบัติ การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและการปรับปรุงพัฒนารูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวอีกด้วย

การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนคลองโคก คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวทุกขั้นตอน รวมทั้งการพัฒนาทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผน รวมทั้งติดตามประเมินผลและรับผิดชอบ ในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และเครือข่ายทุกรูปแบบในพื้นที่ นอกจากนี้ชุมชนคลองโคกยังได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว โดยใช้วิถีชีวิตของคนในชุมชนมาเป็นกิจกรรมในการท่องเที่ยว เช่น การปลูกป่าชายเลน การล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน สกีกระดานเลน การแสดงวิถีการทำประมงพื้นบ้าน การชมหิ่งห้อย การชมวิถีชีวิตชาวบ้าน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นอาชีพและการดำรงชีวิตของคนในชุมชน และยังทำให้คนในชุมชนได้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ชุมชนคลองโคกจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดีและเหมาะสมแก่การท่องเที่ยวและทำการศึกษาวิจัยของสถาบันการศึกษาต่างๆ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนคลองโคก ต.คลองโคก อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม เป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ และชุมชนประมงพื้นบ้านที่มีอาชีพประมงเป็นอาชีพหลัก นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มจัดตั้งศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนคลองโคก เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและระบบนิเวศ โดยมีการเริ่มต้นศึกษาองค์ความรู้ บทเรียน และประสบการณ์ในการจัดการป่าชายเลนของชุมชนคลองโคก เพื่อนำมาใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการที่จะพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่ชุมชนคลองโคกให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่างๆ ของการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนคลองโคกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจเอกสาร

การวิจัยในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชนคลองโคกนาค ตำบลคลองโคกนาค อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้ศึกษาวิจัยได้อาศัยแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้คือ

- แนวความคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม
- แนวความคิดทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ข้อมูลทั่วไปของชุมชนคลองโคกนาค
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นรูปแบบกระบวนการการท่องเที่ยวแนวใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีหลักการสำคัญคือ การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีบทบาทในการกำกับ ดูแล และควบคุมการท่องเที่ยวได้มากขึ้นและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ดังนั้นการศึกษานี้จึงต้องเข้าใจเรื่องของการมีส่วนร่วมดังนี้

นิยามและความหมายของการมีส่วนร่วม

เสนห์ (2527) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ได้หมายถึงการชักจูงประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมตามที่นักวิชาการหรือองค์กรตั้งขึ้น แต่หมายความรวมถึงการให้ชุมชนมีกิจกรรมและดำเนินการของเขาเองในชุมชน

ยุวัฒน์ (2526) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชน การที่ประชาชนจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาและทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น ผู้ที่ทำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาการพัฒนาชุมชนพื้นฐานว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ได้รับความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน โดยต้องยอมรับในธรรมชาติของมนุษย์ว่า มนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาได้ ซึ่งขึ้นกับโอกาสและการแนะนำอย่างถูกต้อง

ไพรัชต์ (2527) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม แนะนำ ชักนำ และสร้างโอกาสให้กับประชาชนในชุมชน ทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มชน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัคร ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องรวมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อดิน (2527) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า คือการให้ประชาชนเป็นผู้คิดปัญหา และดำเนินการทุกอย่างด้วยตนเอง มิใช่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเท่านั้น

ทวิทอง (2527) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตน ในการจัดการควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี โดยประชาชนได้เป็นผู้กำหนดแนวทางด้วยตนเอง ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบการตัดสินใจโดยการขังใจ ไตร่ตรอง และตัดสินใจเลือกทางดำเนินการที่ดีที่สุดจากหลายๆทางเลือกเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เป็นการพัฒนาจากการรับรู้ และภูมิปัญญา

อมร (2524) ได้กล่าวถึงแนวความคิดของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนนั้นๆโดยเกิดขึ้นทุกแห่งในโลก ทำให้เกิดการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในด้านสังคมและเศรษฐกิจให้ดีขึ้น โดยแนวคิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่สำคัญมี 3 ประการ ได้แก่

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลในแต่ละบุคคลซึ่งตรงกันจนคล้ายความสนใจและความห่วงกังวลของส่วนรวม
2. ความเดือดร้อนและความไม่พอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์นั้นๆจนผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่ม วางแผน และการลงมือกระทำร่วมกัน
3. การตัดสินใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่ต้องการ การตัดสินใจร่วมกันนี้รุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดการคิดริเริ่มกระทำการสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นๆ

พัฒน์ (2527) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต้องเริ่มจากการวางแผนโครงการ การเสียสละกำลังแรงงาน วัสดุ กำลังเงินหรือทรัพยากรใดๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

วันรักษ์ (2531) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยทั่วไป ว่าเป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ และสิ่งที่จะต้องดำเนินการไปนั้น ต้องตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียมากที่สุด

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือการที่ประชาชนเข้าร่วมในการคิดค้นปัญหา หาสาเหตุของปัญหา รวมทั้งกำหนดทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติรวมทั้งร่วมรับผิดชอบและติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง และพัฒนาคุณภาพของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น โดยพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองได้ซึ่งเป็นการนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

เจมส์ค็อกซ์ (2527) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

วันรักษ์ (2531) ได้กล่าวถึงขั้นตอนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงต้องมีครบทั้ง 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน เป็นการคิดค้นหาปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาพร้อมคัดเลือกปัญหามาแก้ไขตามลำดับความสำคัญ

2. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
3. การมีส่วนร่วมในการเลือกวิถีและวางแผนการแก้ปัญหา
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน
5. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ไพรัชต์ (2527) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมดังนี้

1. ร่วมกันทำการศึกษา ค้นคว้า และหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นของชุมชนและความต้องการของชุมชน

2. ร่วมคิด และสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา รวมทั้งการคิดถึงปัญหาของชุมชน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆที่มีประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองต่อความต้องการของชุมชน

3. ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชน

4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการหาสาเหตุของปัญหา ความต้องการของชุมชน เพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา ซึ่งร่วมกันวางแผนและร่วมดำเนินกันตามแผน สุดท้ายคือ การประเมินผลและติดตามผลที่เกิดขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

สุพรรณิ และ สนิท (2535) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 2 ประเภทดังนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอนของการดำเนินโครงการ
2. การมีส่วนร่วมไม่แท้จริง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนแต่ขาดขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถือว่ามีส่วนร่วมไม่แท้จริง เช่น มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ร่วมบริจาคเงิน แต่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นต้น

ปธาน (2527) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการดังนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมมีหลากหลายรูปแบบ แต่สิ่งสำคัญในทุกๆรูปแบบคือ การติดต่อสื่อสาร เพื่อค้นหาสาเหตุและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน โดยขั้นตอนที่สำคัญของการมีส่วนร่วมคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยจัดการทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วม

เจิมศักดิ์ (2527) กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. นโยบายของระบบราชการเป็นการกำหนดมาจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จริงๆมิได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายอย่างแท้จริง จึงเป็นการยากในการเข้าใจนโยบายเพื่อนำไปปฏิบัติที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความแตกต่างในการปฏิบัติ
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นได้ยาก เพราะในการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนใหญ่จะทำงานเพื่อตอบสนองผู้กำหนดนโยบายในการพิจารณาความดีความชอบ มิได้ทำงานโดยเข้าถึงประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง จึงไม่เข้าใจสภาพสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต และสภาพเศรษฐกิจรวมทั้งความต้องการของชุมชน
3. ผู้ที่มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ต้องการให้เกิดการรวมตัวและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของชุมชนที่เกิดขึ้น

ธรรมบุญ (2538) กล่าวได้โดยสรุปว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม คือความไม่สอดคล้องกันของระบบการศึกษากับความต้องการของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม คือการไม่เข้าใจความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น ทำให้นโยบายที่กำหนดขึ้นมาเพื่อนำมาปฏิบัติไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและไม่เกิดความสมัครใจเต็มใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

แนวความคิดทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) กล่าวว่า จากการเติบโตในด้านการท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้มีการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจดีขึ้น แต่ในด้านตรงกันข้ามการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวส่งผลในด้านลบกับสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่ทรุดโทรมลง จึงมักประสบปัญหาที่สวนทางกันในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์ และการสร้างเสริมระบอบประชาธิปไตยที่มาจากรากหญ้า (Grass Root) ให้มากที่สุด ประกอบกับกระแสของโลกในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการประชุม "Earth Summit" ที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2538 ได้ก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ

1. กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก ทั้งในแง่การอนุรักษ์ในระดับท้องถิ่นจนถึงการอนุรักษ์ป้องกัน และแก้ไขวิกฤตการณ์โลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพ
2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวในการศึกษาเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ หรือการมีประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เป็นความต้องการที่มีมากขึ้นในกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องที่มีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กระแสนี้ทำให้เกิดความต้องการด้านการขยายและปรับทิศทางของธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้น
3. กระแสความต้องการพัฒนาคนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากรากหญ้า ซึ่งเป็นหลักประกันในทิศทางการพัฒนาที่ถูกต้อง มีการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมและเหมาะสม รวมไปถึงสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้น

จากกระแสทั้ง 3 ประการดังกล่าวข้างต้น นำไปสู่แนวคิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ (New Tourism หรือ Alternative Tourism) ในระยะแรกๆ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ใช้คำนิยามว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยให้ความหมายว่า หมายถึงการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Ecotourism เป็นคำที่ผสมระหว่างคำว่า Ecology (นิเวศวิทยา) กับคำว่า Tourism (การท่องเที่ยว) ซึ่งทางราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติศัพท์คำว่า "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ" (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545)

ทั้งนี้ นิยามและความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้มีการกำหนดขึ้นจากบุคคลหรือกลุ่มเองไว้มากมาย อาทิ

ศูนย์วิจัยป่าไม้ (2538) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมายถึงการท่องเที่ยวที่มีนิเวศวิทยาเป็นรากฐาน หรือการท่องเที่ยวที่มีธรรมชาติเป็นรากฐานที่มั่นคง และนอกจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะเป็นการท่องเที่ยวชมโดยปกติแล้วยังจะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะทางวิทยาศาสตร์ และนิเวศวิทยาของจุดสนใจทางธรรมชาติอีกด้วย หมายความว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เน้นในเรื่อง

1. คำนึงถึงคุณค่าทางธรรมชาติ และยอมรับว่าจุดประสงค์ของอุทยานแห่งชาติเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์และสภาพภูมิทัศน์

2. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวและเดินทางให้ยั่งยืนตลอดไป ทั้งทางด้านนิเวศและวัฒนธรรม

3. ส่งเสริมและมีการกระตุ้นให้มีการอนุรักษ์และการลงทุน โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมการท่องเที่ยว

4. พัฒนาจิตสำนึก ความรับผิดชอบของประชาชนและรากฐานสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

5. ให้การศึกษาและจูงใจนักท่องเที่ยวให้มีส่วนร่วม และรู้สึกซาบซึ้งคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

ภราเดช (2539) กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งมีขอบเขตจำกัดโดยรูปแบบและสถานที่ตลอดจนในเรื่องกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมและพัฒนา เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และอาจรวมไปถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย

2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม ธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสหรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมโดยตรง และเปิดให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้วยังจะเป็นการส่งเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกด้วย

4. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ ในขณะที่เดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

5. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติ หรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นที่การเสริมแต่งหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

Eco-Tourism มีความหมายในลักษณะเดียวกัน โดยมีความหมายง่ายๆ คือ การท่องเที่ยวโดยเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติ ซึ่งต้องการให้มีความรู้ทางนิเวศวิทยาจากผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริง เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวที่เข้าไปมีความรู้ที่เพิ่มขึ้น ปัจจุบันความหมายนี้ยังได้รวมไปถึงสภาพวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรในท้องถิ่น ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Endemic) ที่ต้องรักษาไว้ การท่องเที่ยวแบบ Eco-Tourism จึงมุ่งเน้นการสัมผัสแบบธรรมชาติและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

Eco-Tourism มีแนวทางในการท่องเที่ยวกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจไปสู่ชนบท และส่งเสริมการอนุรักษ์พื้นที่ธรรมชาติ สมาคมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายของ Eco-Tourism เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายไปสู่แหล่งธรรมชาติต่างๆ เพื่อความเข้าใจในวัฒนธรรมและธรรมชาติของสถานที่นั้นๆ โดยไม่รบกวนและเปลี่ยนแปลงสภาพทางชีววิทยาของพื้นที่โดยให้ชาวบ้านโดยรอบมีรายได้จากการท่องเที่ยวด้วย จากการประชุม World Congress on Tourism and the Environment ได้สรุปว่า Eco-Tourism เป็นการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ช่วงกระแสของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแพร่ขยายไปทั่วโลก และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จัดทำแผนพัฒนาและอนุรักษ์การท่องเที่ยว จึงได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาเรื่อง Eco-Tourism โดยมอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยทำการศึกษาและจัดทำแผนในที่สุดได้ความหมายของคำว่า Eco-Tourism คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) กล่าวว่า ลักษณะทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีดังนี้

1. เป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ไว้ รวมถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นๆ
2. มุ่งเน้นที่คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
3. เน้นให้ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว
4. ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้ หรือมีประสบการณ์โดยตรงกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ นอกจากนี้จะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม
5. เป็นการท่องเที่ยวที่คืนประโยชน์สู่ธรรมชาติและชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม
6. เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) ได้ให้ความหมายขององค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่เป็นลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพอใจในการเรียนรู้และสัมผัสระบบนิเวศ (Eco-System) อาจมีบางแห่งที่รวมเอาลักษณะวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศของแหล่งเที่ยวนั้นๆ ไว้ (Nature-Based Tourism) โดยเฉพาะ แม้ว่าจะมีความคาบเกี่ยวกันในพื้นที่ก็ตาม ในทำนองเดียวกันการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Nature Tourism) จึงไม่ใช่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งหมด ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดการเที่ยวนั้นๆ ด้วย อาจเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ธรรมชาตินั้นอาจรวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Ecosystem) ในพื้นที่ด้วย

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainable Managed Tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsibly Travel) ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องกับผู้เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จึงเป็นการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Education-Based Tourism)

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่น (Involvement of Local Community or People Participation) ที่มีบทบาทในมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน และร่วมได้รับประโยชน์อย่างเสมอภาค คอยติดตามตรวจสอบ รวมถึงร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อนำกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย ในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับฐานราก (Grass Root) คือองค์กรชุมชนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation-Based Tourism)

ข้อมูลของชุมชนคลองโคก

ชุมชนคลองโคก ตั้งอยู่ในพื้นที่ ต.คลองโคก อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายทะเล บริเวณฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลอง มีลักษณะเป็นพื้นที่งอกชายฝั่งทะเล ซึ่งเกิดจากการทับถมของดินตะกอนในแผ่นดิน ในอดีตพื้นที่คลองโคกเดิมเป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ ด้วยทรัพยากรสัตว์น้ำที่หลากหลาย ชุมชนคลองโคกจึงเป็นชุมชนประมงพื้นบ้าน ที่มีอาชีพประมงเป็นอาชีพหลักประกอบกิจกรรมเลี้ยงชีพ ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนตามฤดูกาลและช่วงเวลาที่สอดคล้องกับธรรมชาติ เช่น หอยแครง กุ้ง ปลาทะเล โดยเฉพาะเคยตาดำ ซึ่งนำมาทำเป็นกะปิคลองโคกที่มีชื่อเสียง ต่อมาในปลายปี พ.ศ. 2528 ได้มีผู้นำกุ้งกุลาดำเข้าไปทดลองเลี้ยงในพื้นที่ชายฝั่งทะเลชุมชนคลองโคก แล้วได้ผลดีเป็นอย่างมาก จึงมีคนในพื้นที่และต่างพื้นที่พากันลงทุนบุกเบิกแผ้วถางป่าชายเลน ทำให้มีป่าชายเลนเหลือเพียงพื้นที่แคบๆ ตามแนวชายฝั่ง หลังจากนั้นการเลี้ยงกุ้งกุลาดำก็ต้องยุติลงอย่างสิ้นเชิง ในปี 2532 จึงต้องยุติการเลี้ยงไปอย่างถาวรและทอดทิ้งบ่อเลี้ยงกุ้งเป็นบ่อร้างไม่ทำประโยชน์เป็นจำนวนมาก ชาวบ้าน ต้องกลับไปทำอาชีพเดิม แต่ก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับสัตว์น้ำที่เคยมีให้จับอย่างอุดมสมบูรณ์ได้ลดจำนวนลงไปอย่างมาก จากสภาพปัญหาแกนนำชุมชนคลองโคกเริ่มมีแนวคิดในการฟื้นฟูป่าชายเลน ด้วยการทดลองกันพื้นที่ปลูกป่าชายเลนในพื้นที่งอกชายฝั่งทะเล ในปี พ.ศ.2534 โดยการนำของนายวิธาน สุวรรณทัต ผู้ว่าราชการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดสมุทรสงคราม จากการลองผิดลองถูกและการเรียนรู้ที่ผ่านมาในปัจจุบันมีพื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น จากที่เหลือเพียง 800 ไร่ เป็น 3,000 ไร่ และมีองค์ความรู้ในการฟื้นฟูป่าชายเลนจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ตลอดจนการเสด็จพระราชดำเนินของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี เพื่อทรงปลูกป่าชายเลนและทรงเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลคลองโคนเป็นประจำตลอดมา แต่จากการดำเนินงานของแกนนำในการฟื้นฟูป่าชายเลนชุมชนคลองโคน พบว่าการดำเนินงานที่ผ่านมายังขาดการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชายเลนร่วมกันของคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจและไม่เห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากป่าชายเลน ทำให้ขาดการเชื่อมโยงในการดูแลรักษาป่าชายเลนของชุมชน องค์ความรู้ไม่ได้ถูกรวบรวมและถ่ายทอดอย่างเป็นระบบประกอบกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและเทคโนโลยีในการทำมาหากินที่สูงขึ้น จนคนรุ่นหลังบางกลุ่มขาดการรับรู้ และขาดการเรียนรู้บทเรียน ประสบการณ์ ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อรักษาฐานการประกอบอาชีพของคนในชุมชน ก่อให้เกิดภาวะของการทำงานหนักขึ้น ความขัดแย้งจากการแย่งชิงทรัพยากรมากขึ้น ความสัมพันธ์ของชุมชนที่ลดลง ตลอดจนการละทิ้งถิ่น เนื่องจากทรัพยากรลดลงและความภูมิใจในอาชีพของตนเองก็ลดลง เช่นกันด้วยเหตุนี้แกนนำชุมชนคลองโคน จึงมีความต้องการที่จะศึกษา องค์ความรู้ บทเรียนและ ประสบการณ์ในการจัดการป่าชายเลนของชุมชนคลองโคน เพื่อนำมาใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการที่จะพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่ชุมชนคลองโคน อันจะเป็นฐานในการพัฒนาชุมชนคลองโคนในด้านอื่น ๆ ต่อไป (พีร์นิจิ, 2550)

ที่ตั้งและอาณาเขต

ชุมชนคลองโคน ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 และ 3 ในตำบลคลองโคน ซึ่งเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายทะเลบริเวณฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลอง มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียง คือ

ทิศเหนือ	ติดกับ ตำบลบางขันแตก	อำเภอเมือง	จังหวัดสมุทรสงคราม
ทิศใต้	ติดกับ ตำบลบ้านแหลม	อำเภอบ้านแหลม	จังหวัดเพชรบุรี
ทิศตะวันออก	ติดกับ ตำบลแหลมใหญ่	อำเภอเมือง	จังหวัดสมุทรสงคราม
ทิศตะวันตก	ติดกับ ตำบลยี่สาร	อำเภออัมพวา	จังหวัดสมุทรสงคราม

สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่งทะเลเกิดจากการทับถมของดินตะกอนในแผ่นดิน มีป่าเสมและโกงกาง บริเวณที่อยู่ติดชายทะเลจะเป็นพื้นที่น้ำเค็ม และน้ำกร่อยบางส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพ

ประชากรในพื้นที่ชุมชนคลองโคน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการประมงชายฝั่ง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น เลี้ยงกุ้ง หอยแครง หอยแมลงภู่ควบคู่กับการทำกะปิ และมีการทำน้ำตาลมะพร้าวบ้างในบางพื้นที่ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม , 2553)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุเทพ (2545) ได้ศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) พบว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 2 ระดับ คือ

ระดับที่หนึ่ง ในระดับกลุ่มอาชีพ ประชาชนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มอาชีพตามความสมัครใจที่ตนเองชอบตามความถนัด และมีความพร้อมโดยร่วมกันประชุมระดมความคิด การดำเนินการในกลุ่มอาชีพที่แต่ละคนสังกัดในอาชีพหรือกิจกรรมนั้นๆ

ระดับที่สอง ในระดับชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมแหล่งโบราณคดี โดยกลุ่มแกนนำของกลุ่มอาชีพทุกกลุ่มในชุมชนมารวมกลุ่มกัน ร่วมกันคิดวางแผน โดยประชุมระดมความคิด วางแผน วางกรอบการปฏิบัติ ประเมินผลร่วมกันแล้วจึงกระจายความรับผิดชอบไปยังแต่ละฝ่าย ตลอดจนกลุ่มอาชีพต่างๆ รับผิดชอบดำเนินการและกระจายผลประโยชน์ การติดตามประเมินผลในขั้นตอนสุดท้าย และจะย้อนกลับมาวางแผนดำเนินการต่อไปอีกเพื่อพัฒนากิจกรรมต่อไปเรื่อยๆ

กรรณิกา (2524) ศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะต่างๆคือ ร่วมประชุม ร่วมออกแรง ออกเงิน วัสดุอุปกรณ์ การร่วมเป็นผู้นำ ร่วมเป็นคณะกรรมการ ร่วมเป็นผู้ริเริ่ม และร่วมชักชวน

พระสมศักดิ์ (2546) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามอรรถยาศัย พบว่าปัญหาและอุปสรรคได้แก่

1. ปัญหาทางการจัดการร่วมคิดและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน
  - 1.1 ดำเนินการโดยภาครัฐโดยชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมที่แท้จริง
  - 1.2 ประชาชนบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าประชุม
  - 1.3 ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและเสนอปัญหา
  - 1.4 ขาดความสามัคคี
2. ปัญหาด้านการร่วมวางแผนและกำหนดกิจกรรมโครงการ
  - 2.1 ดำเนินการโดยภาครัฐโดยประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วม
  - 2.2 ประชาชนขาดความรู้และหลักปฏิบัติการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ดำเนินการโดยคนบางกลุ่มในชุมชน

2.4 ขาดการประสานงานและการวางแผนอย่างรัดกุม

3. ปัญหาด้านการจัดสรรและการจัดหาทรัพยากร

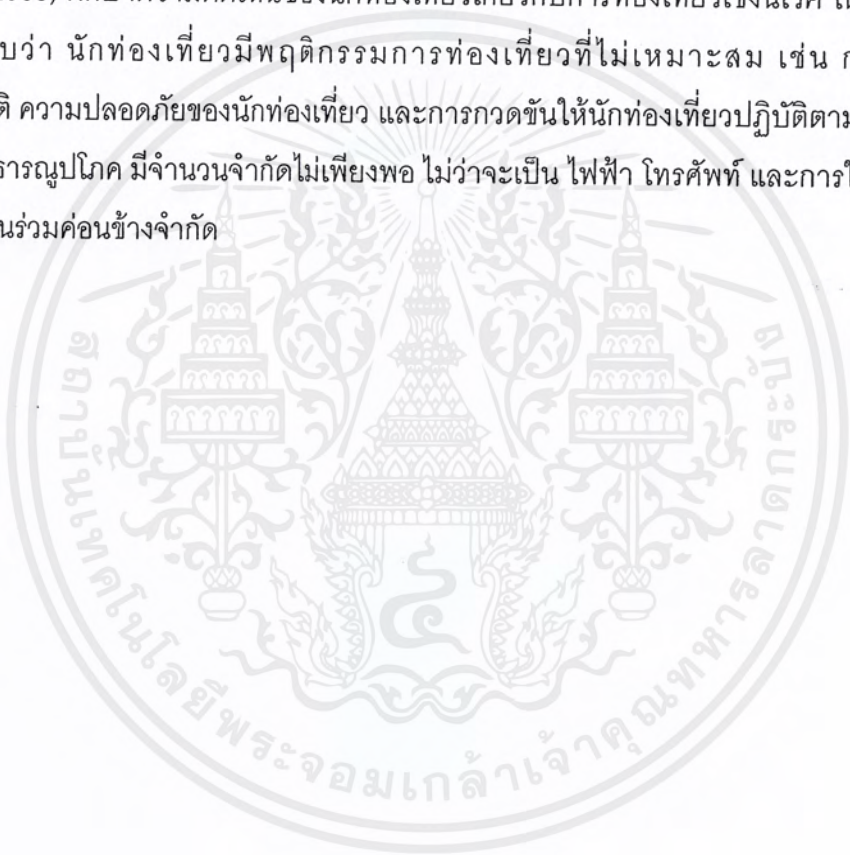
3.1 ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยกรรมการหมู่บ้านและผู้นำบางกลุ่ม

3.2 ประชาชนบางกลุ่มเห็นว่าตนเองไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3 บางคนเกิดความอิจฉาริษยาภายในกลุ่มและเกิดการขัดแย้งกัน

3.4 บางพื้นที่มีความเหมาะสมทำให้เกิดผลประโยชน์มากกว่านำมาซึ่งรายได้ที่มากกว่า

สุรศักดิ์ (2539) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม เช่น การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และการกดดันให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่เคร่งครัด สิ่งสาธารณูปโภค มีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอ ไม่ว่าจะเป็น ไฟฟ้า โทรศัพท์ และการให้ประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างจำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีเชิงศึกษา ชุมชนคลองโคกนอ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งลักษณะของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการจัดเก็บข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้ จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และผลงานการศึกษาวิจัยของบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษา
2. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการที่ผู้ศึกษาดำเนินการจัดเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนคลองโคกนอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มา อธิบายว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลองโคกนอ มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับใด และมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆของกลุ่มตัวอย่างหรือไม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

ประชาชนในชุมชนคลองโคกนอ

การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ จะใช้แบบสอบถามในการจัดเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนคลองโคกนอ ตำบลคลองโคกนอ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในชุมชนคลองโคกนอ จากประชากรรวมทั้งสิ้น 1,383 คน จากชุมชนคลองโคกนอในหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างหาได้จากสูตรของ Yamane (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n = ขนาดตัวอย่างที่ต้องการหา

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 0.09

จำนวนตัวอย่างประชาชน

$$\text{แทนค่า } n = \frac{1,383}{1 + 1,383(0.09)^2}$$

ดังนั้น จำนวนตัวอย่างทั้งหมด = 113 ตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวที่ชุมชนคลองโคน

การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ จะใช้แบบสอบถามในการจัดเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในชุมชนคลองโคน ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในชุมชนคลองโคน จากจำนวนนักท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้นประมาณ 48,000 คน ในปี พ.ศ. 2552 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม, 2553) โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างหาได้จากสูตรของ Yamane (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยที่ n = ขนาดตัวอย่างที่ต้องการหา

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 0.09

จำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยว

$$\text{แทนค่า } n = \frac{48,000}{1+48,000(0.09)^2}$$

ดังนั้น จำนวนตัวอย่างทั้งหมด = 123 ตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างจะดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience Sampling) หมายถึง การที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกหน่วยตัวอย่างโดยยึดหลักความสะดวกเป็นสำคัญ เช่น ผู้วิจัยอาจเลือกคนที่กำลังอยู่บนถนนในช่วงเวลาที่ไปสอบถามหรือสัมภาษณ์โดยเป็น 200 คนแรกที่ผู้วิจัยพบหรือ ผู้วิจัยบังเอิญไปพบว่าประชากรที่กำลังศึกษาขณะนั้นกำลังมีการประชุมสัมมนาอยู่พอดี จึงนำแบบสอบถามมาสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล ซึ่งลักษณะแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ชุดที่ 1 สำหรับประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองโคกนอ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

- ชุดที่ 2 สำหรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนคลองโคกนอ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

โดยแบ่งระดับการให้คะแนนในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน 5 = มีส่วนร่วมมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 = มีส่วนร่วมมาก

ระดับคะแนน 3 = มีส่วนร่วมปานกลาง

ระดับคะแนน 2 = มีส่วนร่วมน้อย

ระดับคะแนน 1 = ไม่มีส่วนร่วม

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วสร้างแบบสอบถามขึ้น

2. สร้างข้อคำถามของแบบสอบถามขึ้นเป็นทั้งข้อคำถามแบบปิด และกำหนดกฎเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบในแต่ละข้ออย่างชัดเจน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นผ่านการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ก่อนนำเครื่องมือไปทดลองใช้

4. นำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเสร็จสิ้นแล้ว ผู้ศึกษาจะนำแบบสอบถามมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาเข้ารหัส (Coding) และนำไปวิเคราะห์ประเมินผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป มาช่วยในการวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ค่าความถี่ (Frequency) เพื่อแจกแจงข้อมูลที่ตอบคำถาม
2. ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละหมวดหมู่ของตัวแปร รวมทั้งดูการกระจายของตัวแปร
3. ค่าเฉลี่ย (Mean)
4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ค่าเฉลี่ยที่ได้จากข้อความแต่ละข้อจะใช้จุดทศนิยมเพียง 2 ตำแหน่งโดยมีความหมายดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง ไม่มีส่วนร่วม
- 0.50 – 0.00 หมายถึง ไม่สามารถให้ข้อมูลได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่องความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคลองโคก ตำบลคลองโคก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงครามนี้ ได้จากการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในบริเวณชุมชนคลองโคก ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงปริมาณจำนวน 236 ตัวอย่าง ซึ่งสามารถสรุปเนื้อหาได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างของประชาชน
  - ข้อมูลทั่วไปของประชาชน
  - การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. กลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยว
  - ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว
  - การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม
4. วิจารณ์ผลการศึกษา

1.กลุ่มตัวอย่างของประชาชน

ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้/เดือน ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัย ที่พัก สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน N = 123 คน

ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	66	53.7
หญิง	57	46.3
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	3	2.4
20-30 ปี	57	46.3
31-40	34	27.6
41-50	18	14.6
50 ปีขึ้นไป	11	8.9
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	26	21.1
มัธยมศึกษา	38	30.9
ปวช.	26	21.1
ปวส.	23	18.7
ปริญญาตรี	10	8.1
ปริญญาโท	-	-
ปริญญาเอก	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
ราชการ	-	-
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	33	26.8
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-
เกษตรกรรวม	-	-
พนักงานเอกชน	-	-
นักเรียน/นักศึกษา	1	0.8
ประมง	62	50.4
อื่นๆ	27	22.0
รายได้/เดือน		
ต่ำกว่า 10,000	80	65
10,000-20,000	39	31.7
20,001-30,000	4	3.3
30,000 ขึ้นไป	-	-
ภูมิลำเนาเดิม		
สมุทรสงคราม	122	99.2
อื่นๆ	1	0.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อยู่อาศัย		
ต่ำกว่า 5 ปี	2	1.6
5-10 ปี	1	0.8
11-15 ปี	-	-
16-20 ปี	120	97.6
ที่พัก		
บ้านของตนเอง	122	99.2
บ้านเช่า/หอพัก	1	0.8

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายรายละเอียดของข้อมูลได้ดังนี้

เพศ

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 123 คน พบว่า เพศชายมีจำนวนมากกว่าเพศหญิง คือ เป็นเพศชาย 66 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 เพศหญิง 57 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3

อายุ

ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มอายุระหว่าง 20-30 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 57 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมาคือกลุ่มอายุระหว่าง 31 – 40 ปี 34 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 ถัดมาคือกลุ่มอายุ 41 – 50 ปี 18 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ถัดมาคือกลุ่มอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป 11 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 และกลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของประชาชนที่ทำการศึกษพบว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด 38 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 รองมา ระดับประถมศึกษาและปวช. มีจำนวนเท่ากัน คือ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 ถัดมา คือ การศึกษาระดับปวส. จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 และระดับปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพ

ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม พบว่ามีประกอบอาชีพประมงมากที่สุด คือ 62 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาคือการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย 33 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 ถัดมาคือ อาชีพอื่นๆ ได้แก่ รับจ้าง 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และนักเรียน /นักศึกษา เป็นจำนวนน้อยที่สุด 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

รายได้/เดือน

ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ระดับเงินเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ 80 คน คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมา คือระดับ 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 และระดับ 20,001 – 30,000 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

ภูมิลำเนา

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 123 คน พบว่า เป็นชาวจังหวัดสมุทรสงคราม 122 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2 และจังหวัดอื่นๆ คือ กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ระยะเวลาที่อาศัย

จากการทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างประชาชนพบว่า ระยะเวลาที่อาศัย 16 ปีขึ้นไปมากที่สุด 120 คน คิดเป็นร้อยละ 97.6 ต่ำกว่า 5 ปี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 และน้อยที่สุดคือ 5-10 ปี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ที่พัก

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 123 คน พบว่า อาศัยที่บ้านของตนเองมากที่สุด 122 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2 และ พักที่บ้านเช่า/หอพัก น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวนิเวศ
N = 123 คน

ลักษณะของข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับการ มีส่วนร่วม
1.การมีส่วนร่วมในการต้อนรับ			
การมีส่วนร่วมในการคิดรูปแบบ การต้อนรับนักท่องเที่ยว	3.42	0.79	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการวางแผนการ ต้อนรับนักท่องเที่ยว	3.44	0.75	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ต้อนรับนักท่องเที่ยว	3.97	0.67	มีส่วนร่วมมาก
การมีส่วนร่วมในการประเมิน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ การต้อนรับ	3.31	0.80	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและ พัฒนารูปแบบการต้อนรับนักท่องเที่ยว	3.27	0.88	มีส่วนร่วมปานกลาง
รวม	3.48	0.67	มีส่วนร่วมปานกลาง
2.การมีส่วนร่วมในการบรรยาย			
การมีส่วนร่วมในการคิดรูปแบบ การบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยว	3.22	0.84	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการวางแผนการ บรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยว	3.19	0.86	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ บรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยว	3.59	0.77	มีส่วนร่วมมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับการ มีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการประเมิน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ การบรรยาย	3.14	0.81	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการบรรยายความรู้ แก่นักท่องเที่ยว	3.07	0.87	มีส่วนร่วมปานกลาง
รวม	3.24	0.73	มีส่วนร่วมปานกลาง
3.การมีส่วนร่วมในด้านที่พัก			
การมีส่วนร่วมในคิดรูปแบบ และลักษณะของที่พักนักท่องเที่ยว	3.12	0.77	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการวางแผน รูปแบบที่พักนักท่องเที่ยวรวมทั้งรูปแบบ การดูแลที่พัก	3.19	0.89	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ให้บริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยวและ ดูแลที่พัก	3.81	0.79	มีส่วนร่วมมาก
การมีส่วนร่วมในการประเมิน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ การให้บริการด้านที่พัก	3.20	0.89	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการปรับปรุง และพัฒนา รูปแบบ ที่ พัก ของ นักท่องเที่ยว	3.07	0.87	มีส่วนร่วมปานกลาง
รวม	3.28	0.75	มีส่วนร่วมปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับการ มีส่วนร่วม
4.การมีส่วนร่วมในด้านอาหาร			
การมีส่วนร่วมในการคิดรายการอาหารและการให้บริการด้านอาหาร	3.34	0.93	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านอาหาร ทั้งราคา คุณภาพ และการให้บริการ	3.32	0.95	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้บริการด้านอาหารแก่นักท่องเที่ยว	3.79	0.92	มีส่วนร่วมมาก
การมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการด้านอาหาร	3.31	1.00	มีส่วนร่วมปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบของอาหารและการให้บริการ	3.23	1.05	มีส่วนร่วมปานกลาง
รวม	3.40	0.86	มีส่วนร่วมปานกลาง
5.การให้บริการในด้านกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน			
การมีส่วนร่วมในการคิดรูปแบบกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน	3.95	2.78	มีส่วนร่วมมาก
การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน	3.84	0.97	มีส่วนร่วมมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับการ มีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การปลูกป่าชายเลน	4.15	0.89	มีส่วนร่วมมาก
การมีส่วนร่วมในการประเมิน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ กิจกรรมการปลูกป่าชายเลน	3.65	0.89	มีส่วนร่วมมาก
การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและ พัฒนารูปแบบในการดำเนินกิจกรรมการ ปลูกป่าชายเลน	3.58	1.06	มีส่วนร่วมมาก
รวม	3.83	0.93	มีส่วนร่วมมาก
6.การมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรม ล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน			
การมีส่วนร่วมในการคิดกิจกรรม การล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน	3.89	0.97	มีส่วนร่วมมาก
การมีส่วนร่วมในการวางแผนการ ดำเนินกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศ ป่าชายเลน	3.94	0.99	มีส่วนร่วมมาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศ ป่าชายเลน	4.23	0.97	มีส่วนร่วมมาก
การมีส่วนร่วมในการประเมิน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ การดำเนินกิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศ ป่าชายเลน	3.79	1.00	มีส่วนร่วมมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับการ มีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและ พัฒนารูปแบบในการดำเนินกิจกรรม ล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน	3.75	1.07	มีส่วนร่วมมาก
รวม	3.92	0.82	มีส่วนร่วมมาก

ในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในเขตชุมชนคลองโคกน ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการต้อนรับ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการต้อนรับ มีค่าเฉลี่ย 3.48 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.50 – 3.49 ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมในด้านการต้อนรับในระดับปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมในการบรรยาย

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการบรรยาย มีค่าเฉลี่ย 3.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.50 – 3.49 ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมในด้านการบรรยายในระดับปานกลาง

3. การมีส่วนร่วมในด้านที่พัก

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านที่พัก มีค่าเฉลี่ย 3.28 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.50 – 3.49 ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมในด้านที่พักในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การมีส่วนร่วมในด้านอาหาร

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านอาหาร มีค่าเฉลี่ย 3.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.50 – 3.49 ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมในด้านอาหารในระดับปานกลาง

5. การให้บริการในด้านกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน มีค่าเฉลี่ย 3.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.50 – 4.49 ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนในระดับมาก

6. การมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน มีค่าเฉลี่ย 3.92 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.50 – 4.49 ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลนในระดับมาก

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนคลองโคกนอโดยรวมแล้วนั้น พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ย 3.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.50 – 4.49 ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก

2. กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้/เดือน ลักษณะของการมาเที่ยว จำนวนครั้งที่เดินทางมาเที่ยวชมชุมชนคลองโคกนอ รู้จักชุมชนคลองโคกนอจากที่ใด สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวน N = 113 คน

ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	48	42.5
หญิง	65	57.5
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	37	32.5
20-30	41	36.3
31-40	27	23.9
41-50	8	7.1
มากกว่า 50 ปี	-	-
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	1	0.9
มัธยมศึกษา	30	26.5
ปวช.	4	3.5
ปวส.	7	6.2
ปริญญาตรี	68	60.2
ปริญญาโท	3	2.7
ปริญญาเอก	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
รับราชการ	17	15
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	6	5.3
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8	7.1
เกษตรกร	-	-
พนักงานเอกชน	31	27.4
นักเรียน/นักศึกษา	51	45.1
อื่นๆ	-	-
รายได้/เดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	46	40.7
10,000 – 20,000 บาท	43	38.1
20,001 – 30,000 บาท	18	15.9
30,000 บาทขึ้นไป	6	5.3
ลักษณะของการมาเที่ยว		
มาคนเดียว	-	-
มาเป็นกลุ่ม	95	84.1
มากับบริษัททัวร์	18	15.9
อื่นๆ	-	-
จำนวนครั้งที่เดินทางมาเที่ยวชุมชนคลองโคน		
ครั้งแรก	93	82.3
ครั้งที่ 2	14	12.4
มากกว่า 2 ครั้ง	6	5.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
รู้จักชุมชนคลองโคกจาที่ใด		
เพื่อน/ญาติพี่น้อง	60	53.1
หนังสือพิมพ์	-	-
นิตยสาร/วารสารแนะนำการท่องเที่ยว	3	2.7
โทรทัศน์	15	13.3
วิทยุ	-	-
บริษัททัวร์	9	8.0
อื่นๆ(อินเทอร์เน็ต)	26	23.0

จากตารางที่ 3 สามารถอธิบายรายละเอียดข้อมูลได้ดังนี้

เพศ

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 113 คน พบว่า เพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย คือ เป็นเพศหญิง 65 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 เพศชาย 48 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5

อายุ

ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มอายุระหว่าง 20-30 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 41 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 รองลงมาคือกลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี 37 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 ถัดมาคือกลุ่มอายุ 31-40 ปี 27 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 และกลุ่มอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของประชาชนที่ทำการศึกษาพบว่า การศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด 68 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 รองมา ระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน คือ 30 คนคิดเป็นร้อยละ 26.5 รองลงมาคือ ปวส.จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 ถัดมาเป็น ระดับ ปวช.จำนวน 4 คน ร้อยละ 3.5 ระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และระดับประถมศึกษาที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9

อาชีพ

ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม พบว่าเป็นกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา มากที่สุดคือ 51 คน คิดเป็นร้อยละ 45.4 รองลงมาคือพนักงานเอกชน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ถัดมาคืออาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 และประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย เป็นจำนวนน้อยที่สุดคือ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3

รายได้/เดือน

ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ระดับเงินเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ 46 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 รองลงมา คือระดับ 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 และระดับ 20,001 – 30,000 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 18 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 และระดับ 30,000 ขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3

ลักษณะของการมาเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 113 คน พบว่ามาเป็นกลุ่ม 95 คน คิดเป็นร้อยละ 84.1 และมากับกับบริษัททัวร์ 18 คิดเป็นร้อยละ 15.9

จำนวนครั้งที่เดินทางมาเที่ยวชุมชนคลองโคน

จากการทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวพบว่า มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวที่ชุมชนคลองโคนเป็นครั้งแรก มากที่สุด 93 คน คิดเป็นร้อยละ 82.3 ครั้งที่ 2 14 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 และเดินทางมาเที่ยวมากกว่า 2 ครั้ง น้อยที่สุด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3

รู้จักชุมชนคลองโคนจากที่ใด

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 113 คน พบว่า รู้จักจากเพื่อน/ญาติพี่น้อง มากที่สุด 60 คน คิดเป็นร้อยละ 53.1 อื่นๆ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 23 โทรทัศน์ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 มากับบริษัททัวร์ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และจากนิตยสาร/วารสารแนะนำการท่องเที่ยว น้อยที่สุด 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ N = 113 คน

ลักษณะข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับการ มีส่วนร่วม
1.การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน			
ด้านสภาพแวดล้อม			
ร่วมกันดูแลความสะอาดของสถานที่	4.34	0.73	มีส่วนร่วมมาก
การจัดการขยะมูลฝอย	4.10	0.65	มีส่วนร่วมมาก
การจัดการของเสียจากการท่องเที่ยว	4.00	0.72	มีส่วนร่วมมาก
การจัดการภูมิทัศน์ในเขตชุมชน	4.18	0.71	มีส่วนร่วมมาก
การดูแลความสวยงามของสถานที่	4.39	0.69	มีส่วนร่วมมาก
รวม	4.20	0.52	มีส่วนร่วมมาก
2.การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน			
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว			
การจัดเตรียมความพร้อมและ อุปกรณ์ในการปลูกป่าชายเลน	4.57	0.53	มีส่วนร่วมมากที่สุด
การจัดเตรียมพร้อมในการท่องเที่ยวชม ระบบนิเวศป่าชายเลน	4.57	0.55	มีส่วนร่วมมากที่สุด
การจัดเตรียมความพร้อมและ อุปกรณ์ในกิจกรรมสกีกระดานเลน	4.11	0.61	มีส่วนร่วมมาก
การจัดเตรียมความพร้อมและ อุปกรณ์ในการแสดง วิธีการทำประมง พื้นบ้าน เช่น การเหวี่ยงแห งมหอย	3.85	0.71	มีส่วนร่วมมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับการ มีส่วนร่วม
การจัดเตรียมความพร้อมในการชม หิ่งห้อย	3.56	0.58	มีส่วนร่วมมาก
การเตรียมความพร้อมในการพาชมน วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การทำน้ำตาลมะพร้าว การทำกะปิ	3.63	0.64	มีส่วนร่วมมาก
รวม	4.05	0.44	มีส่วนร่วมมาก
3.การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ด้านการบริการต่างๆภายในชุมชน			
การดูแลเรื่องความสะดวกสบายใน เรื่องที่พัก	4.36	0.65	มีส่วนร่วมมาก
การบริการด้านสาธารณะสุข เช่น การดูแลด้านสุขภาพอนามัย ความสะอาด	4.04	0.67	มีส่วนร่วมมาก
การบริการด้านอาหาร	4.64	0.61	มีส่วนร่วมมากที่สุด
การบริการของเจ้าหน้าที่	4.49	0.63	มีส่วนร่วมมาก
รวม	4.38	0.53	มีส่วนร่วมมาก
4.การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ			
การจัดการด้านสถานที่ที่ใช้ในการ ท่องเที่ยวให้เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	4.28	0.62	มีส่วนร่วมมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับ การมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่มี การส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกต่อการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.55	0.58	มีส่วนร่วมมากที่สุด
การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการ จัดกิจกรรมภายในชุมชนคลองโคก	4.33	0.65	มีส่วนร่วมมาก
รวม	4.39	0.52	มีส่วนร่วมมาก
5.การมีส่วนร่วมของบุคคลากรและ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง			
การต้อนรับของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	4.74	0.46	มีส่วนร่วมมากที่สุด
การดูแลเอาใจใส่ของคณะผู้จัด	4.51	0.54	มีส่วนร่วมมากที่สุด
เจ้าหน้าที่ที่มีการยิ้มแย้มแจ่มใสเป็น กันเอง	4.57	0.55	มีส่วนร่วมมากที่สุด
การให้บริการของแม่ครัวและ พนักงานทำครัว	4.27	0.55	มีส่วนร่วมมาก
การดูแลรักษาความปลอดภัยของ เจ้าหน้าที่	4.13	0.56	มีส่วนร่วมมาก
การให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารของ เจ้าหน้าที่	4.26	0.68	มีส่วนร่วมมาก
วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ซักถาม ตลอดจนอธิบายข้อสงสัยของลูกทัวร์ได้	4.27	0.67	มีส่วนร่วมมาก
รวม	4.39	0.39	มีส่วนร่วมมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว ได้แบ่งระดับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของประชาชน 5 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านสภาพแวดล้อม

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยง ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 4.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 ซึ่งหมายถึง นักท่องเที่ยงมีคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยง ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 ซึ่งหมายถึง นักท่องเที่ยงมีคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านการบริการต่างๆภายในชุมชน

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยง ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านการบริการต่างๆภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.38 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 ซึ่งหมายถึง นักท่องเที่ยงมีคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านการบริการต่างๆ ภายในชุมชนอยู่ในระดับมาก

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยง ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีค่าเฉลี่ย 4.39 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 ซึ่งหมายถึง นักท่องเที่ยงมีคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก

5. การมีส่วนร่วมของบุคคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านบุคคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ย 4.39 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 ซึ่งหมายถึง นักท่องเที่ยงมีคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านบุคคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนคลองโคนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมแล้วนั้น พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ย 4.28 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.34 ซึ่งเมื่อแปรผล พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.50 - 4.49 ซึ่งหมายถึง นักท่องเที่ยวมีคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก

3. ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนพบว่า ควรมีการสนับสนุนงบประมาณให้กับประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและจัดให้มีการฝึกอบรม ประชุมบุคลากร/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการวางแผนรูปแบบการท่องเที่ยว รวมทั้งมีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบในการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจมากที่สุด

ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะให้มีร้านขายผลิตภัณฑ์ของชุมชน (OTOP) มากขึ้น เพื่อความสะดวกในการเลือกซื้อสินค้า เพื่อเป็นของฝาก และควรมีการปรับปรุงในเรื่องห้องน้ำให้มีความสะอาด และมีปริมาณเพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ของนักท่องเที่ยว

4. วิจารณ์ผลการศึกษา

จากการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากกลุ่มตัวอย่างประชาชน พบว่าประชาชนจะมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด

ด้านการมีส่วนร่วมในการต้อนรับ ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการต้อนรับนักท่องเที่ยวในระดับมาก เนื่องจากการต้อนรับเป็นส่วนที่ประชาชนทุกคนสามารถทำได้ และนอกจากประชาชนในชุมชนยังมีความเป็นกันเอง มีน้ำใจ ให้ความดูแลเอาใจใส่แก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นขั้นแรกที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการบรรยาย ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยวในระดับมาก เนื่องจาก ประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่น สามารถให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคลองโคนแก่นักท่องเที่ยวได้นอกจากนี้ยังสามารถตอบคำถามและข้อสงสัยจากนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการมีส่วนร่วมในด้านที่พัก ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้บริการด้านที่พัก แก่นักท่องเที่ยวและดูแลที่พักในระดับมาก เนื่องจาก ประชาชนต้องการที่จะให้นักท่องเที่ยวได้รับความ สะดวกสบายในการพักผ่อนในที่พักที่มีคุณภาพ มีความสะอาด เพื่อให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

ด้านการมีส่วนร่วมในด้านอาหาร ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้บริการด้านอาหาร แก่นักท่องเที่ยวในระดับมาก เนื่องจาก เรื่องอาหารเป็นเรื่องที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่จะทำให้นักท่องเที่ยว เกิดความประทับใจ ทั้งเรื่องคุณภาพ ความสะอาด และราคา นอกจากนี้ยังมีกลุ่มแม่บ้านที่เคยว่างงานและ มีความสามารถในด้านอาหารเข้ามาร่วมดูแล จัดการด้านอาหาร ทำให้การดำเนินการด้านอาหารมีส่วนร่วม มากขึ้น

ด้านการให้บริการด้านกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การปลูกป่าชายเลนในระดับมาก เนื่องจาก กิจกรรมการปลูกป่าชายเลนเป็นกิจกรรมหลักของการท่องเที่ยว เชนิเวศของชุมชนคลองโคกน ทำให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศป่าชายเลน นอกจากนี้ผู้นำชุมชนมีความต้องการที่จะเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนให้มีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย จึงทำให้ ผู้นำเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จในการดำเนินการ

ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน ประชาชนมีส่วนร่วมใน การดำเนินกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลนในระดับมาก เนื่องจาก พื้นที่ป่าชายเลน ชุมชนคลองโคกนมีความสวยงามและมีความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ อีกทั้งประชาชนบางส่วนมีอาชีพ ขับเรือรับจ้าง เมื่อมีการรวมกลุ่มจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น จึงทำให้ประชาชนกลุ่มดังกล่าวเข้ามามี ส่วนร่วมในกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศมากขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับ สุเทพ (2545) ที่ได้ศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) พบว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ มี 2 ระดับ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับที่หนึ่ง คือ ระดับกลุ่ม อาชีพ กล่าวคือ ประชาชนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มอาชีพตามความสมัครใจที่ตนเองชอบ ตามความถนัด และมีความพร้อมโดยร่วมกันประชุมระดมความคิด การดำเนินการ ในกลุ่มอาชีพที่ แต่ละคนสังกัดในอาชีพหรือกิจกรรมนั้นๆ

ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในด้านต่างๆ เป็นส่วนที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในระดับที่มีส่วนร่วมน้อยกว่าข้ออื่นๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการมีส่วนร่วมในการต้อนรับ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการต้อนรับนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง เนื่องจากด้านการต้อนรับเป็นส่วนที่ผู้นำชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบอยู่แล้ว ประชาชนจึงไม่ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการบรรยาย ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง เนื่องจาก ประชาชนในชุมชนบางส่วนยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและระบบนิเวศป่าชายเลนในเชิงวิชาการ และคิดว่าความรู้ที่มีนั้นมากพอต่อการบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยวจึงทำให้ไม่ได้มีการหาความรู้เพิ่มเติม

ด้านการมีส่วนร่วมด้านที่พัก ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบที่พักของนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง เนื่องจาก ประชาชนคิดว่าที่พักของนักท่องเที่ยวที่มีอยู่นั้นมีคุณภาพที่ดีอยู่แล้ว นอกจากนี้การปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบของที่พักต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก จึงทำให้การปรับปรุงและพัฒนาเป็นไปได้ยากเพราะงบประมาณที่มีอยู่ยังมีไม่เพียงพอ

ด้านการมีส่วนร่วมในด้านอาหาร ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบของอาหารและการให้บริการในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนคิดว่ารูปแบบอาหารที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นรูปแบบที่มีความคุ้นเคย มีความสะดวกและรวดเร็วในการจัดเตรียม จึงทำให้ไม่มีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบใหม่ขึ้นมา

ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบในการดำเนินกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนในระดับมาก ซึ่งถึงแม้จะอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน การปรับปรุงและพัฒนา ก็เป็นส่วนที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด (พิจารณาจากค่าเฉลี่ยในตารางที่ 4.2) เนื่องจาก กิจกรรมการปลูกป่าชายเลนที่มีอยู่นั้นมีความเหมาะสมที่จะเป็นกิจกรรมหลักในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่แล้ว ประชาชนจึงคิดว่าไม่จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบของกิจกรรมอีก

ด้านการมีส่วนร่วมในการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบในการดำเนินกิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลนในระดับมาก ซึ่งถึงแม้จะอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาในด้านการมีส่วนร่วมในการล่องเรือกิจกรรมชมระบบนิเวศป่าชายเลน การปรับปรุงและพัฒนา ก็เป็นส่วนที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด (พิจารณาจากค่าเฉลี่ยในตารางที่ 4.2) เช่นเดียวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน เนื่องจากกิจกรรมการล่องเรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชมระบบนิเวศป่าชายเลนเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว จึงทำให้ประชาชนคิดว่าไม่จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นมา

ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุพรรณณี และ สนิท (2535) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 2 ประเภท นั่นคือ การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และการมีส่วนร่วมไม่แท้จริง ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้สอดคล้องกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมในประเภทที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมไม่แท้จริง หมายถึง การมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน แต่ขาดขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจถือว่ามีส่วนร่วมไม่แท้จริง เช่น มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ร่วมบริจาคเงิน แต่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ การมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ นั้น ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน แต่มีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งเท่านั้น โดยเฉพาะด้านการลงมือปฏิบัติที่ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วม และในด้านการปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเป็นส่วนที่ประชาชนบางส่วนเท่านั้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและมีประชาชนอีกบางส่วนที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเลย

ส่วนการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนคลองโคนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า

ด้านสภาพแวดล้อม นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องการดูแลความสวยงามของสถานที่ ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานที่นั้นเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชน จึงต้องมีการจัดระเบียบของสถานที่ให้สวยงามอยู่เสมอ และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในเรื่องการจัดการของเสียจากการล่องเรือ โดยประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถึงแม้จะอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาในด้านการมีส่วนร่วมในด้านสภาพแวดล้อม การจัดการของเสียจากการล่องเรือก็เป็นส่วนที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด (พิจารณาจากค่าเฉลี่ยในตารางที่ 4.4) เนื่องจากการจัดการของเสียจากการล่องเรือเป็นเรื่องที่ประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องการจัดเตรียมความพร้อมและอุปกรณ์ในการปลูกป่าชายเลนและการจัดเตรียมความพร้อมในการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะว่าการปลูกป่าชายเลนและการล่องเรือชมระบบนิเวศเป็นกิจกรรมหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงทำให้ต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมตลอดเวลา และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในเรื่องการมีส่วนร่วมการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดเตรียมความพร้อมในการชมหิ่งห้อย โดยประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถึงแม้จะอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาในด้านการมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมท่องเที่ยว การจัดเตรียมความพร้อมในการชมหิ่งห้อยก็เป็นส่วนที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด (พิจารณาจากค่าเฉลี่ยในตารางที่ 4.4) เนื่องจากเป็นกิจกรรมในเวลากลางคืนจึงทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควร เพราะประชาชนมีความเหน็ดเหนื่อยจากการดำเนินกิจกรรมในเวลากลางวัน จึงต้องการเวลาในการพักผ่อน

ด้านการบริการต่างๆในชุมชน นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริการด้านอาหาร ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากประชาชนให้บริการอาหารเป็นอย่างดี มีคุณภาพ และราคาไม่แพง และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริการด้านสาธารณสุข เช่น การดูแลด้านสุขภาพอนามัย ความสะอาด โดยประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถึงแม้จะอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาในด้านการบริการต่างๆในชุมชน การบริการด้านสาธารณสุขก็เป็นส่วนที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด (พิจารณาจากค่าเฉลี่ยในตารางที่ 4.4) เนื่องจากเรื่องของการบริการด้านสาธารณสุขเป็นการดำเนินการของรัฐ ประชาชนอาจเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเองมากไม่ได้

ด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริการด้านกิจกรรมต่างๆที่มีการส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะกิจกรรมต่างๆ ที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นเป็นกิจกรรมที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและระบบนิเวศ อีกทั้งกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนนั้นเป็นการร่วมกันเพิ่มพื้นที่และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ระบบนิเวศป่าชายเลน โดยให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกป่ากับประชาชน ทำให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริการด้านการจัดการด้านสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยวให้เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถึงแม้จะอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาในด้านการจัดการด้านสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยวให้เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็เป็นส่วนที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด (พิจารณาจากค่าเฉลี่ยในตารางที่ 4.4) เนื่องจากประชาชนมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการบริการด้านการจัดการสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยวทั้งความสวยงาม ความเป็นระเบียบ ประชาชนจึงมองข้ามการจัดการสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยวไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมศักดิ์ (2546) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามอรรถศาสตร์พบปัญหาและอุปสรรค 3 ด้าน ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้สอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคในด้านที่ 3 ซึ่งหมายถึงปัญหาด้านการจัดสรรและการจัดหาทรัพยากร คือส่วนใหญ่การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในด้านต่างๆ จะดำเนินการโดยกรรมการหมู่บ้านและผู้นำบางกลุ่มและนอกจากนี้ประชาชนบางกลุ่มยังเห็นว่าตนเองไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่มีหน้าที่โดยตรง จึงไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องการต้อนรับ ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะประชาชนที่ทำหน้าที่ต้อนรับทุกคนมีความเอาใจใส่ดูแลนักท่องเที่ยว มีความเป็นกันเองและสามารถให้ข้อมูลต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในเรื่องการดูแลสุขภาพความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ โดยประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถึงแม้จะอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาในด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียจากการล่องเรือก็เป็นส่วนที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด (พิจารณาจากค่าเฉลี่ยในตารางที่ 4.4) เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มาในเวลาพร้อมกันมีจำนวนมากและเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยกว่านักท่องเที่ยว จึงอาจทำให้มีการดูแลสุขภาพความปลอดภัยที่ไม่ทั่วถึง

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนคลองโคกนอ ได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมในระดับมาก อย่างไรก็ตามในส่วนของการวางแผนงานยังเป็นไปในลักษณะที่ขึ้นอยู่กับผู้นำชุมชนอยู่บางส่วน ดังนั้นเมื่อเพื่อพิจารณาตามแนวความคิดของ ปารีชาติ และ คณะ (2543) จะเห็นได้ว่า ประชาชนในชุมชนคลองโคกนอมีส่วนร่วมในลักษณะการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (Benefits) ในระดับค่อนข้างมาก แต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ยังคงต้องพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษสามารถสรุปข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างของประชาชน

ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุของประชาชนอยู่ระหว่าง 20 – 30 ปี การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพประมงมากที่สุด รายได้เฉลี่ย ต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่สมุทรสงครามในระยะเวลาตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ที่บ้านของตนเอง

การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการต้อนรับ ด้านการบรรยาย ด้านที่พัก ด้านอาหาร ด้านกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน ด้านกิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านต่อไปนี้

1. การคิดรูปแบบการต้อนรับนักท่องเที่ยว พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง การวางแผนการต้อนรับ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการต้อนรับ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการต้อนรับ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง การปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบการต้อนรับ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในด้านการต้อนรับนักท่องเที่ยวในทุกข้อแล้วนั้น พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2. การคิดรูปแบบการบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยว พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง การวางแผนการบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยว พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบรรยาย พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง การปรับปรุงและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนารูปแบบการบรรยาย พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในด้านการบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยวในทุกข้อแล้วนั้น พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

3. การคิดรูปแบบและลักษณะของที่พักรถของนักท่องเที่ยว พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง การวางแผนรูปแบบที่พักรถของนักท่องเที่ยวรวมทั้งรูปแบบการดูแลที่พักรถ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการให้บริการด้านที่พักรถแก่นักท่องเที่ยวและดูแลที่พักรถ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อบ้านพักรถ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบที่พักรถของนักท่องเที่ยว พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในด้านที่พักรถของนักท่องเที่ยวในทุกข้อแล้วนั้น พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

4. การคิดรายการอาหารและการให้บริการด้านอาหาร พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง การวางแผนด้านอาหาร ทั้งราคา คุณภาพ และให้บริการ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการให้บริการอาหารแก่นักท่องเที่ยว พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการด้านอาหาร พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบของอาหารและการให้บริการ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการบริการด้านอาหารของนักท่องเที่ยวในทุกข้อแล้วนั้น พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

5. การคิดรูปแบบกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การวางแผนด้านการดำเนินกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การดำเนินกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบในการดำเนินกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนในทุกข้อแล้วนั้น พบว่าอยู่ในระดับมาก

6. การคิดกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การวางแผนด้านการดำเนินกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การดำเนินกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบในการดำเนินกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลนในทุกข้อแล้วนั้น พบว่าอยู่ในระดับมาก

กลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุของนักท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 20 - 30 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี เป็นนักเรียน/นักศึกษามากที่สุด รายได้เฉลี่ย ต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน ส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวเป็นกลุ่มซึ่งมาเป็นครั้งแรก และรู้จักชุมชนคลองโคกจากเพื่อน/ญาติพี่น้องมากที่สุด

การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริการต่างๆภายในชุมชน ด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านต่อไปนี้

1. การร่วมกันดูแลความสะอาดของสถานที่ พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การจัดการขยะมูลฝอย พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การจัดการของเสียจากการล่องเรือ พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การจัดการภูมิทัศน์ในเขตชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การดูแลความสวยงามของสถานที่ พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านสภาพแวดล้อมในทุกข้อแล้วนั้น พบว่า อยู่ในระดับมาก

2. การจัดเตรียมความพร้อมและอุปกรณ์ในการปลูกป่าชายเลน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด การจัดเตรียมความพร้อมในการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด การจัดเตรียมความพร้อมและอุปกรณ์ในกิจกรรมสกีกระดานเลน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การจัดเตรียมความพร้อมและอุปกรณ์ในการแสดงวิถีการทำประมงพื้นบ้าน เช่น การเหวี่ยงแหงมหอย พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การจัดเตรียมความพร้อมในการชมหิ่งห้อย พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การจัดเตรียมความพร้อมในการพาสวมวิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การทำน้ำตลมะพร้าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำกะปิ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในทุกข้อแล้วนั้น พบว่าอยู่ในระดับมาก

3. การดูแลเรื่องความสะดวกสบายในเรื่องที่พัก พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การบริการด้านสาธารณสุข เช่น การดูแลด้านสุขภาพอนามัย ความสะอาด พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การบริการด้านอาหาร พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด การบริการของเจ้าหน้าที่ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการบริการต่างๆภายในชุมชนในทุกข้อแล้วนั้น พบว่าอยู่ในระดับมาก

4. การจัดการด้านสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยวให้เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆที่มีการส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการจัดกิจกรรมภายในชุมชนคลองโคก พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทุกข้อแล้วนั้น พบว่าอยู่ในระดับมาก

5. การต้อนรับของเจ้าหน้าที่ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด การดูแลเอาใจใส่ของคณะผู้จัด พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เจ้าหน้าที่มีการยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเอง พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด การให้บริการของแม่ครัวและพนักงานทำครัว พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การดูแลรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารของเจ้าหน้าที่ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ซักถามตลอดจนอธิบายข้อสงสัยของลูกทัวร์ได้ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในทุกข้อแล้วนั้น พบว่าอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

จากผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนคลองโคก ดังนี้

1. ควรมีการจัดอบรมและจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผลเสีย/ผลกระทบที่เกิดขึ้น เน้นการบริการทางด้านสาธารณสุข รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่มีต่อสุขภาพของประชาชน และควรมีการฝึกซ้อมด้านการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังควรจัดให้มีหน่วยพยาบาลเคลื่อนที่ เพื่อดูแลรักษาและปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว
2. ให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เห็นถึงความสำคัญของการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด
3. ควรมีการจัดการด้านสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยว โดยมีการวางแผนการใช้พื้นที่ให้เหมาะสมกับรูปแบบการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจมากที่สุด
4. ให้มีการจัดการของเสีย ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้มีน้ำมีคุณภาพที่ดีเหมาะแก่การนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ และทำให้เกิดความสวยงามทางด้านทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว
5. ควรพัฒนาการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชนในท้องถิ่น ในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนคลองโคกอย่างชัดเจน และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยครั้งต่อไปมีความสมบูรณ์รอบด้านและมีประโยชน์เพิ่มมากขึ้น ผู้ศึกษาขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรศึกษาในหัวข้อที่เกี่ยวข้องในหัวข้อในการศึกษานี้กับพื้นที่อื่น โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ยังคงการจัดการการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบว่า ข้อมูลผลการศึกษาที่ได้นั้นมีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในกิจกรรมและขั้นตอนอื่นๆที่แตกต่างไปจากการศึกษานี้ เช่น การมีส่วนร่วมในการประชุม การแสดงความคิดเห็น การทำประชาพิจารณ์ โดยวิเคราะห์ว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมหรือมีความต้องการมีส่วนร่วมในระดับใด

3. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาด้านผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่นั้นๆด้วย เพื่อเป็นการควบคุมและป้องกันการเกิดความเสื่อมโทรม และเป็นแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีความยั่งยืนสืบไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา ชมดี. 2524. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการ
สารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2545. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เข้าถึงได้จาก: <http://www.tat.or.th/tourthai>
(10 พฤศจิกายน 2553).
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2547. สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก. เข้าถึงได้จาก: [http://www.tat.or.th/
e-journal/travel-01.html](http://www.tat.or.th/e-journal/travel-01.html) (11 พฤศจิกายน 2553).
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- ธรรมบุญ พงษ์ศรีกุล. 2538. เอกสารประกอบการสอนวิชา ารศ. 782 ระบบเศรษฐกิจของไทย. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะรัฐประศาสนศาสตร์.
- ปธาน สุวรรณมงคล. 2527. ทิศนะบางประการในเรื่องสภาพต่าบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
พัฒนาศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พีร์นริ รัตนะพงศ์ธระ. 2550. ข้อมูลทั่วไปชุมชนคลองโคน. เข้าถึงได้จาก: [http://www.klongkhoneman
grove.com](http://www.klongkhoneman
grove.com) (15 ธันวาคม 2553).
- พัฒน์ บุญยรัตพันธ์. 2527. การสร้างพลังชุมชนโดยโครงการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช.
- ไพรัชต์ เดชะรินทร์. 2527. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาในปัจจุบัน.
กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- ภราเดช พยัฒวิเชียร. 2539. พัฒนาท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน. จุลสารการท่องเที่ยว.
- ศูนยวิจัยป่าไม้. คณะวนศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2538. โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษา
ระบบนิเวศ: กรณีภาคใต้. กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยิววัฒน์ วุฒิเมธี. 2526. หลักการพัฒนาชุมชนและหลักการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทย
อนุเคราะห์ไทย.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2531. การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2540. การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยว
เพื่อรักษาระบบนิเวศ. กรุงเทพมหานคร.

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. 2551. เข้าถึงได้จาก: http://www.cbt-i.org/lib_news_view.php?id=3.
(2 มกราคม 2554).

สมศักดิ์ ภักดีเสนา นฤนาท, พระ. 2546. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการศึกษาตามอัยการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้านอุมยอม ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมือง จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เสน่ห์ จามริก. 2527. นโยบายกลวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุเทพ เกื้อสังข์. (2545). การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: ศึกษา
เฉพาะกรณีชุมชนบ้านปราสาท อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุพรรณิ ไชยอำพร และสนธิ สมัครการ. 2535. การวิเคราะห์ทางสังคมเพื่อการพัฒนา: แนวความคิดและ
วิธีการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุรศักดิ์ ชูณรงค์. 2539. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ
จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.

อดิน ทรัพย์พัฒน์. 2527. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรือง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม, 2553. เข้าถึงได้จาก : <http://www.samutsongkhram.go.th/2011V2/terrain.html>. (18 พฤศจิกายน 2553).

อมร รักษาสิทธิ์. 2524. การพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน: แนวความคิดทฤษฎีและทางปฏิบัติในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยอนุรักษไทย.

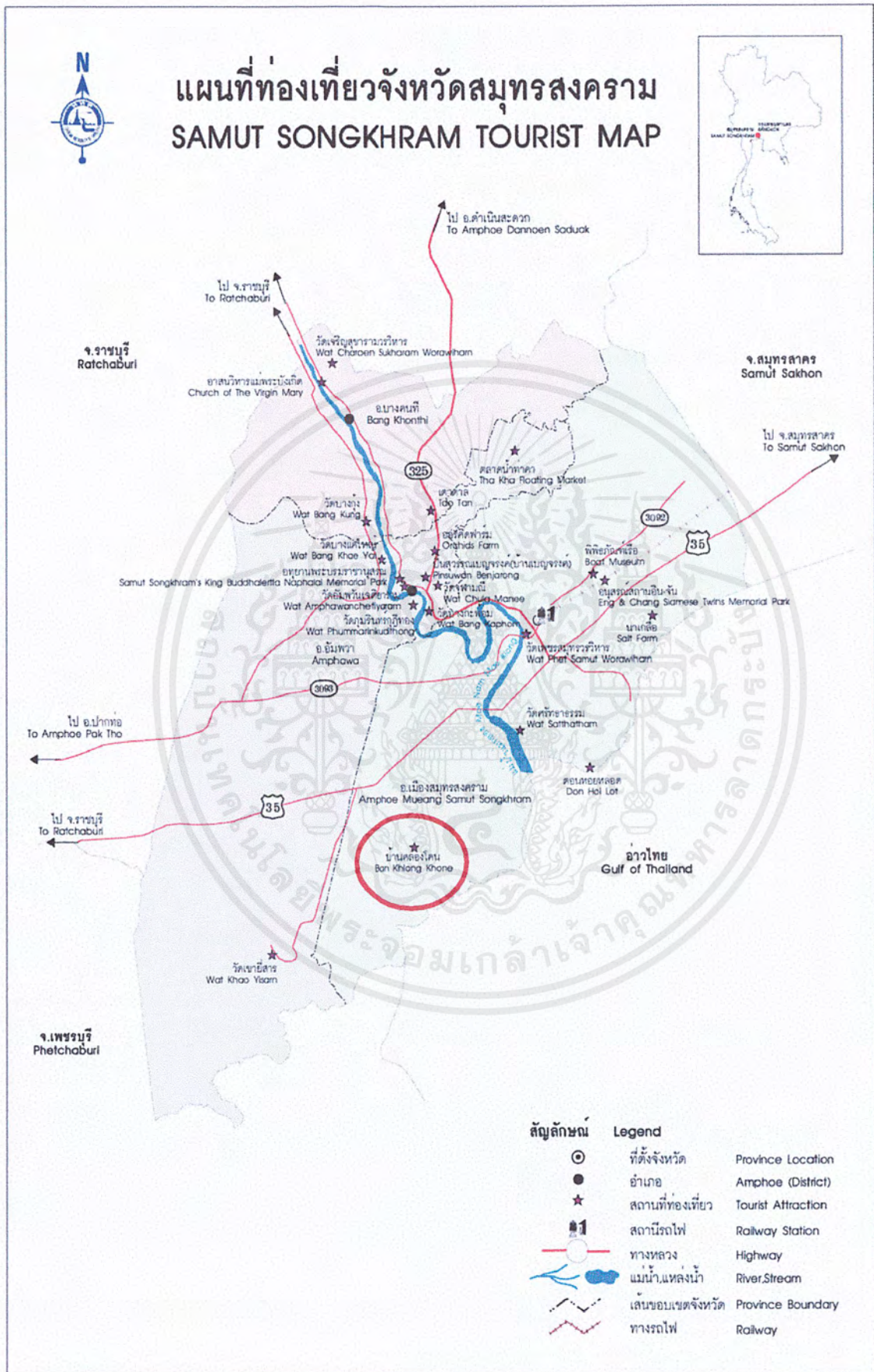
Yamane, T. 1973. An Introductory. 2 nd ed. Harper and Row. New York. P727.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนคลองโคก
ตำบลคลองโคก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วม
ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ชุมชนคลองโคก

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามนี้ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชน
ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนคลองโคก ตำบลคลองโคก อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสงคราม

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในพื้นที่ชุมชนคลองโคก

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความด้านล่างและทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด หรือเติมคำอธิบายประกอบความคิดเห็นเพิ่มเติม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2.อายุ

( ) ต่ำกว่า 20ปี

( ) 20-30 ปี

( ) 31-40 ปี

( ) 41-50 ปี

( ) มากกว่า 50 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การศึกษา

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษา
☐ ปวช.	☐ ปวส.
☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก	

4. อาชีพ

☐ รับราชการ	☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ เกษตรกรรม
☐ พนักงานเอกชน	☐ นักเรียน/นักศึกษา
☐ ประมง	☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

5. รายได้/เดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000	☐ 10,000-20,000 บาท
☐ 20,001-30,000 บาท	☐ 30,000 บาทขึ้นไป

6. ภูมิลำเนาเดิม

☐ สมุทรสงคราม	☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

7. ระยะเวลาที่อาศัย

☐ ต่ำกว่า 5 ปี	☐ 5-10 ปี
☐ 11-15 ปี	☐ 16 ปีขึ้นไป

8. ที่พัก

☐ บ้านของตนเอง	☐ บ้านเช่า/หอพัก
☐ อื่นๆโปรดระบุ.....	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่
ชุมชนคลองโคน

คำแนะนำ

ระดับคะแนน 5 = มีส่วนร่วมมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 = มีส่วนร่วมมาก

ระดับคะแนน 3 = มีส่วนร่วมปานกลาง

ระดับคะแนน 2 = มีส่วนร่วมน้อย

ระดับคะแนน 1 = ไม่มีส่วนร่วม

1.การมีส่วนร่วมในการต้อนรับ

ลำดับที่	รายการ	5	4	3	2	1
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการคิดรูปแบบการต้อนรับ นักท่องเที่ยวในระดับใด					
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการต้อนรับนักท่องเที่ยว ในระดับใด					
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวในระดับใด					
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อการต้อนรับในระดับใด					
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการ ต้อนรับนักท่องเที่ยวในระดับใด					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.การมีส่วนร่วมในการบรรยาย

ลำดับที่	รายการ	5	4	3	2	1
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการคิดรูปแบบการบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยวในระดับใด					
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยวในระดับใด					
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยวในระดับใด					
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบรรยายในระดับใด					
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการบรรยายความรู้แก่นักท่องเที่ยวในระดับใด					

3.การมีส่วนร่วมในด้านที่พัก

ลำดับที่	รายการ	5	4	3	2	1
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการคิดรูปแบบและลักษณะของที่พักนักท่องเที่ยวในระดับใด					
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนรูปแบบที่พักนักท่องเที่ยวรวมทั้งรูปแบบการดูแลที่พักในระดับใด					
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยวและดูแลที่พักในระดับใด					
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อบ้านพักในระดับใด					
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาแบบที่พักของนักท่องเที่ยวในระดับใด					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.การมีส่วนร่วมในด้านอาหาร

ลำดับที่	รายการ	5	4	3	2	1
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการคิดรายการอาหารและการให้บริการด้านอาหารในระดับใด					
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านอาหาร ทั้งราคา คุณภาพ และการให้บริการในระดับใด					
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านอาหารแก่นักท่องเที่ยวในระดับใด					
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการอาหารในระดับใด					
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบของอาหารและการให้บริการในระดับใด					

5.การให้บริการในด้านกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน

ลำดับที่	รายการ	5	4	3	2	1
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการคิดรูปแบบกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนในระดับใด					
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนในระดับใด					
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนในระดับใด					
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อภารกิจกรมปลูกป่าชายเลนในระดับใด					
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบในการดำเนินกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนในระดับใด					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. การมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน

ลำดับที่	รายการ	5	4	3	2	1
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการคิดกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลนในระดับใด					
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลนในระดับใด					
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลนในระดับใด					
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการกิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลนในระดับใด					
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบในการดำเนินกิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลนในระดับใด					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนคลองโคก
ตำบลคลองโคก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ชุมชนคลองโคก

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามนี้ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว
ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนคลองโคก ตำบลคลองโคก
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนคลองโคก

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความด้านล่างและทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด หรือเติมคำอธิบายประกอบความคิดเห็นเพิ่มเติม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2.อายุ

( ) ต่ำกว่า 20ปี

( ) 20-30 ปี

( ) 31-40 ปี

( ) 41-50 ปี

( ) มากกว่า 50 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.การศึกษา

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษา
☐ ปวช.	☐ ปวส.
☐ อนุปริญญา	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก

4.อาชีพ

☐ รับราชการ	☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ เกษตรกรรม
☐ พนักงานเอกชน	☐ นักเรียน/นักศึกษา
☐ อื่นๆระบุ.....	

5.รายได้/เดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000	☐ 10,000-20,000 บาท
☐ 20,001-30,000 บาท	☐ 30,000 บาทขึ้นไป

6.ลักษณะของการมาเที่ยว

☐ มาคนเดียว	☐ มาเป็นกลุ่ม
☐ มากับบริษัททัวร์	☐ อื่นๆ ระบุ.....

7.ท่านเดินทางมาเที่ยวชุมชนคลองโคกนเป็นครั้งที่เท่าไร

☐ ครั้งแรก	☐ ครั้งที่ 2
☐ มากกว่า 2 ครั้ง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ท่านรู้จักชุมชนคลองโคกจกที่ใด

☐ เพื่อน/ญาติพี่น้อง	☐ หนังสือพิมพ์
☐ นิตยสาร/วารสารแนะนำการท่องเที่ยว ระบุ	
☐ โทรทัศน์	☐ วิทยุ
☐ บริษัททัวร์	☐ อื่นๆ ระบุ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนคลองโคก

ในความคิดเห็นของท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนคลองโคกมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านต่างๆในระดับใด

คำแนะนำ

ระดับคะแนน 5 = มากที่สุด

ระดับคะแนน 4 = มาก

ระดับคะแนน 3 = ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 = น้อย

ระดับคะแนน 1 = น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านสภาพแวดล้อม

ลำดับที่	รายการ	5	4	3	2	1
1.	ร่วมกันดูแลความสะอาดของสถานที่					
2.	การจัดการขยะมูลฝอย					
3.	การจัดการของเสียจากการล่องเรือ					
4.	การจัดการภูมิทัศน์ในเขตชุมชน					
5.	การดูแลความสวยงามของสถานที่					

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ลำดับที่	รายการ	5	4	3	2	1
1.	การจัดเตรียมความพร้อมและอุปกรณ์ในการปลูกป่าชายเลน					
2.	การจัดเตรียมความพร้อมในการล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน					
3.	การจัดเตรียมความพร้อมและอุปกรณ์ในกิจกรรมสกีกระดานเลน					
4.	การจัดเตรียมความพร้อมและอุปกรณ์ในการแสดงวิธีการทำประมงพื้นบ้าน เช่น การเหวี่ยงแห ฆมหอย					
5.	การจัดเตรียมความพร้อมในการชมหิ่งห้อย					
6.	การเตรียมความพร้อมในการพาทชมวิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การทำน้ำตาลมะพร้าว การทำกะปิ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านการบริการต่างๆภายในชุมชน

ลำดับที่	รายการ	5	4	3	2	1
1.	การดูแลเรื่องความสะดวกสบายในเรื่องที่พัก					
2.	การบริการด้านสาธารณสุข เช่น การดูแลด้านสุขภาพอนามัย ความสะดวก					
3.	การบริการด้านอาหาร					
4.	การบริการของเจ้าหน้าที่					

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลำดับที่	รายการ	5	4	3	2	1
1.	การจัดการด้านสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยวให้เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
2.	การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆที่มีการส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
3.	การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการจัดกิจกรรมภายในชุมชนคลองโคก					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การมีส่วนร่วมของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ลำดับที่	รายการ	5	4	3	2	1
1.	การต้อนรับของเจ้าหน้าที่					
2.	การดูแลเอาใจใส่ของคณะผู้จัด					
3.	เจ้าหน้าที่มีการยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเอง					
4.	การให้บริการของแม่ครัวและพนักงานทำครัว					
5.	การดูแลรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่					
6.	การให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารของเจ้าหน้าที่					
7.	วิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ซักถาม ตลอดจนอธิบาย ข้อสงสัยของลูกทัวร์ได้					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงการดำเนินการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างประชาชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

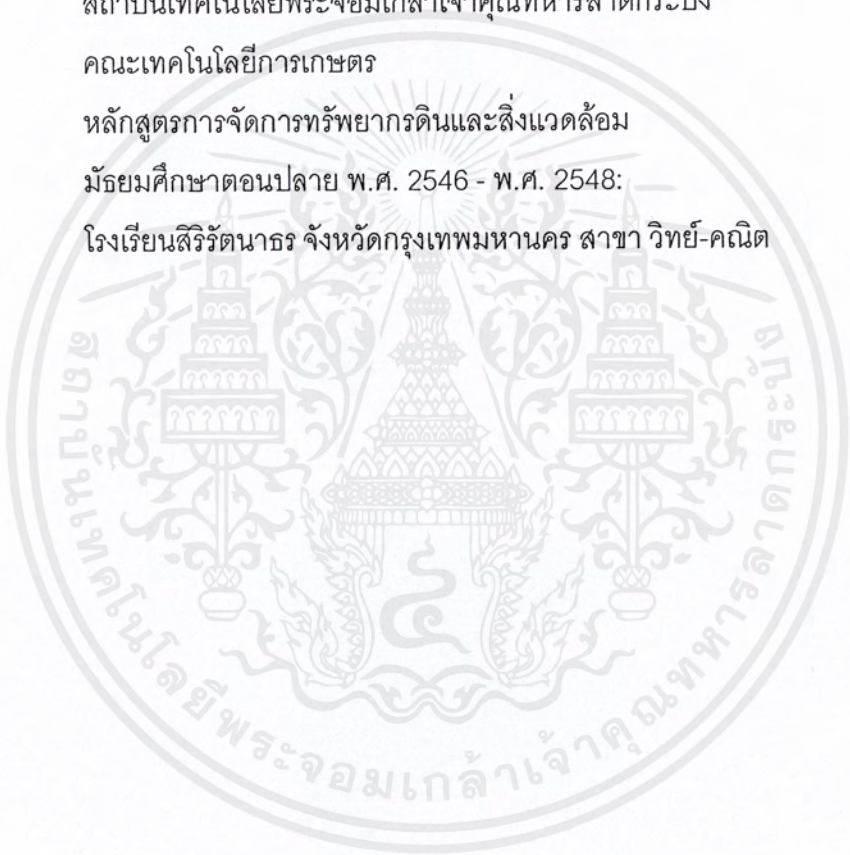
ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาวดาเรศ เผือกหอม
ชื่อเล่น ออย
วัน/เดือน/ปี 5 สิงหาคม 2532
ที่อยู่ปัจจุบัน 21/3 ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ 11110
ประวัติการศึกษา
ปริญญาตรี พ.ศ. 2550 - พ.ศ. 2553:
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม
มัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2547 - พ.ศ. 2549:
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
สาขา วิทยาศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาวเบญจวรรณ แขวงแดง
ชื่อเล่น เบญ
วัน/เดือน/ปี 10 พฤศจิกายน 2530
ที่อยู่ปัจจุบัน 541 ถนนอ่อนนุช แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง
จังหวัดกรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10520
ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี พ.ศ. 2550 - พ.ศ. 2553:
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม
มัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2548:
โรงเรียนสิริรัตนาร จังหวัดกรุงเทพมหานคร สาขา วิทย-คณิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้